

Mücbir Sebep Kapsamında Olan ve Kapsama Alınmak İçin Başvuru Yapan Mükelleflere İlişkin Gelir İdaresi Başkanlığı Uygulama İç Genelgesi

Gelir İdaresi Başkanlığı, 03.04.2020 tarihinde 2020/3 sayılı Uygulama İç Genelgesi'ni yayımlanmıştır. Söz konusu İç Genelge ile COVID-19 salgını kapsamında mücbir sebep halinde olduğu kabul edilen mükellefler, mücbir sebep dönemine isabet eden yükümlülüklerle yönelik açıklamalar, mükelleflerin mücbir sebep kapsamında olup olmadığının tespit edilmesine yönelik başvuruların şekli, komisyonların kurulması ve çalışma usul ve esasları ile 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nin uygulamasına ilişkin diğer usul ve esaslar hakkında detaylı bilgiler paylaşılmıştır.

Söz konusu İç Genelge'de öne çıkan hususlar maddeler halinde aşağıda belirtilmiştir.

✓ **Mücbir Sebep Kapsamındaki Mükellefler**

1 Nisan 2020 ile 30 Haziran 2020 tarihleri arasında aşağıda sayılan mükelleflerin mücbir sebep halinde oldukları kabul edilmiştir.

- Ticari, zirai ve mesleki kazanç yönünden gelir vergisi mükellefiyeti bulunan mükellefler (İhtiyari olarak katma değer vergisi (KDV) beyannamesi veren ticari kazançları basit usulde tespit edilen mükellefler, bilanço veya işletme hesabı esasına göre defter tutan ticaret erbabı ve kazançları gerçek usulde vergilendirilen zirai kazanç sahipleri ile serbest meslek erbabı),
- COVID-19 salgınından doğrudan etkilenen ve ana faaliyet alanı itibarıyla; alışveriş merkezleri dâhil perakende, sağlık hizmetleri, mobilya imalatı, demir çelik ve metal sanayii, madencilik ve taş ocakçılığı, bina inşaat hizmetleri, endüstriyel mutfak imalatı, otomotiv imalatı ve ticareti ile otomotiv sanayii için parça ve aksesuar imalatı, araç kiralama, depolama, faaliyetleri dâhil lojistik ve ulaşım, sinema ve tiyatro gibi sanatsal hizmetler, matbaacılık dahil kitap, gazete, dergi ve benzeri basılı ürünlerin yayımcılık faaliyetleri, tur operatörleri ve seyahat acenteleri dahil konaklama faaliyetleri, lokanta, kiraathane dahil yiyecek ve içecek hizmetleri, tekstil ve konfeksiyon imalatı ve ticareti ile halkla ilişkiler dahil etkinlik ve organizasyon hizmetleri sektörlerinde faaliyette bulunan mükellefler,
- Ana faaliyet alanı itibarıyla İçişleri Bakanlığı'nca alınan tedbirler kapsamında geçici süreliğine faaliyetlerine ara verilmesine karar verilen işyerlerinin bulunduğu sektörlerde faaliyette bulunan mükellefler.

Mükelleflerin sistemsel olarak mücbir sebep hali kapsamına alınması işlemleri her bir vergi dairesi bazında G.İ.B. tarafından gerçekleştirilecektir.

✓ **Ana Faaliyet Konusunun Belirlenmesi ve Başvuru Süreci**

- Mükellefin ana faaliyet alanlarının tespit edilmesinde, 24 Mart 2020 tarihi itibarıyla vergi dairesi kayıtlarındaki ana faaliyet kodu dikkate alınır.
- Ana faaliyet kodundan kasıt, mükelleflerin sicil kayıtlarında ilk sırada yer alan altı haneli NACE meslek kodudur.
- Mükellefin vergi dairesi kayıtlarındaki ana faaliyet kodu itibarıyla mücbir sebep kapsamında kabul edilen sektörler arasında bulunmamasına rağmen ana faaliyet alanı olarak bu sektörlerden herhangi birisinde fiilen iştiğal ettiğini ispat ve tevsik etmesi halinde, mükellefin mücbir sebep kapsamında olup olmadığının tespitinde ana faaliyet kodu yerine fiilen iştiğal edilen ana faaliyet alanı dikkate alınır ve sicil kayıtlarındaki ana faaliyet kodu yeni duruma göre düzeltilir.
- Ana faaliyet kodunu düzeltmeye yönelik başvurular, fiilen iştiğal edilen ana faaliyet alanını ispat etmeye yarayan tüm belgelerin ekinde yer aldığı "Ana Faaliyet Kodu Değişikliği Raporu" (Rapor) eklenmek suretiyle İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden yapılır.
- Ana faaliyet kodu değişikliği için; mükellefin esas alınmasını istediği ana faaliyet alanından (ana faaliyet kodu olarak kaydedilmesi gerektiğini iddia ettiği faaliyet kodundan) elde ettiği brüt hasılatın, diğer faaliyet kodlarından elde ettiği brüt hasılatın fazla olması gerekir. Brüt hasılatın tespitinde 2019 hesap dönemi veya 2019 4. geçici vergi dönemi, özel hesap dönemine tabi mükelleflerde 2019 yılında

sonuçlanan özel hesap dönemi, bir yıldan kısa süredir faaliyette bulunulması durumunda faaliyette bulunulan dönem sonuçları dikkate alınır.

- Raporun içeriğinde; mükellefin son dört geçici vergi dönemine ilişkin verdiği beyannameleri ekinde yer alan ve en yüksek hasılatı elde ettiğini bildirdiği meslek kodlarına ilişkin bilgiler, ayrıntılı gelir tablosu bilgileri, Ba-Bs formlarına ilişkin değerlendirmeler ile mükellefin içinde olduğunu iddia ettiği ana faaliyet kodunda bilfiil çalıştığını gösteren diğer her türlü bilgi, belge ve değerlendirmelere yer verilerek ana faaliyet kodu değişikliği işleminin gerçekleştirilmesi yönünde talepte bulunulur.
- Ana faaliyet kodunun değiştirilmesine yönelik başvuruları ve mükellefin mücbir sebep kapsamında olup olmadığını değerlendirmek amacıyla vergi dairesi başkanlıklarına bağlı olarak görev yapacak "Ana Faaliyet Kodu Değerlendirme Komisyonu" kurulur. Komisyon; grup müdürü, vergi dairesi müdürü veya müdür başkanlığında, vergi dairesi başkanı tarafından belirlenen toplam üç kişiden oluşur. Komisyon, kendisine intikal ettirilen rapor ve ekinde yer alan bilgi, bulgu veya verilerden hareketle yapılan başvuruyu 15 gün içerisinde sonuçlandırır. Komisyon, üyelerinin tamamının katılımıyla toplanır ve çoğunlukla karar alır. Mükellefin ana faaliyet kodunun değiştirilmesi işlemleri, söz konusu komisyonun olumlu mütalaası ve vergi dairesi başkanının veya görevlendireceği grup müdürünün onayıyla gerçekleştirilir. Onay işleminden sonra, alınan karar bir üst yazı ekinde ilgili vergi dairesine gönderilir. Faaliyet kodunun değiştirilmesine karar verilen mükelleflerin sicil kayıtlarındaki ana faaliyet kodu yeni duruma göre düzeltildikten sonra anılan mükelleflerin mücbir sebep kapsamına alınabilmesi için sistemde tanımlanan ekranlara bilgi girişi yapılır.

✓ **Mücbir Sebep Kapsamına Alınan Mükelleflerin Ertelenecek Vergi Ödevleri**

- 27 Nisan 2020 tarihine kadar verilmesi gereken Mart 2020 (2020/Ocak-Şubat-Mart dâhil) dönemine ait Muhtasar Beyannameler (Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannameleri dâhil) ve KDV Beyannamelerinin verilme süreleri, 30 Nisan 2020 tarihine kadar verilmesi gereken "Form Ba-Bs" bildirimlerinin verilme ve aynı tarihe kadar oluşturulması ve imzalanması gereken e-Defterlerin oluşturulma ve imzalanma ile aynı sürede G.İ.B. Bilgi İşlem Sistemine yüklenmesi gereken "Elektronik Defter Beratları" nın yüklenme süreleri 27 Temmuz 2020 Pazartesi, bu beyannamelere istinaden tahakkuk eden vergilerin ödeme süreleri ise 27 Ekim 2020 Salı günü sonuna kadar uzatılmıştır.
- 27 Mayıs 2020 tarihine kadar verilmesi gereken Nisan 2020 dönemine ait Muhtasar Beyannameler (Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannameleri dâhil) ve KDV Beyannamelerinin verilme süreleri, 1 Haziran 2020 tarihine kadar verilmesi gereken "Form Ba-Bs" bildirimlerinin verilme ve aynı tarihe kadar oluşturulması ve imzalanması gereken e-Defterlerin oluşturulma ve imzalanma ile aynı sürede G.İ.B. Bilgi İşlem Sistemine yüklenmesi gereken "Elektronik Defter Beratları" nın yüklenme süreleri 27 Temmuz 2020 Pazartesi, bu beyannamelere istinaden tahakkuk eden vergilerin ödeme süreleri ise 27 Kasım 2020 Cuma günü sonuna kadar uzatılmıştır.
- 26 Haziran 2020 tarihine kadar verilmesi gereken Mayıs 2020 dönemine ait Muhtasar Beyannameler (Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannameleri dâhil) ve KDV Beyannamelerinin verilme süreleri, 30 Haziran 2020 tarihine kadar verilmesi gereken "Form Ba-Bs" bildirimlerinin verilme ve aynı tarihe kadar oluşturulması ve imzalanması gereken e-Defterlerin oluşturulma ve imzalanma ile aynı sürede G.İ.B. Bilgi İşlem Sistemine yüklenmesi gereken "Elektronik Defter Beratları" nın yüklenme süreleri 27 Temmuz 2020 Pazartesi, bu beyannamelere istinaden tahakkuk eden vergilerin ödeme süreleri ise 28 Aralık 2020 Pazartesi günü sonuna kadar uzatılmıştır.

✓ **22 Mart 2020 Tarihinde Başlayan Mücbir Sebep Hali Kapsamındaki Mükellefler**

- İçişleri Bakanlığı'nca alınan tedbirler kapsamında;
 - a) 65 yaş ve üstünde olması nedeniyle sokağa çıkma yasağı kapsamına giren gelir vergisi mükellefleri (meslek mensuplarının kendi mükellefiyetleri dâhil),
 - b) Kronik rahatsızlığı bulunması nedeniyle sokağa çıkma yasağı kapsamına giren gelir vergisi mükellefleri (meslek mensuplarının kendi mükellefiyetleri dâhil),
 - c) Gelir vergisi, kurumlar vergisi, KDV veya muhtasar gibi beyannameleri ve bildirimleri (a) veya (b) bendi kapsamında bulunan meslek mensuplarınca verilen mükellefler 22 Mart 2020 tarihi ile sokağa çıkma yasağının sona ereceği tarih (bu tarihler dâhil) arasında mücbir sebep halinde olacaktır.

- (c) bendi uyarınca mücbir sebep kapsamının tespitinde 24 Mart 2020 tarihi itibarıyla geçerli olan "Aracılık ve Sorumluluk Sözleşmesi" uyarınca beyanname/bildirimlerin (a) veya (b) bendi kapsamındaki meslek mensuplarınca verilmesi şarttır. Mükelleflerin, 65 yaş ve üstü meslek mensubu ile 24 Mart 2020 tarihinden sonra imzalanan sözleşmelere istinaden mücbir sebep kapsamına alınması mümkün değildir. Öte yandan bu tarihten önce 65 yaş ve üstü meslek mensubu ile yapılan sözleşmenin bu tarihten sonra sona ermesi veya iptal edilmesi halinde, söz konusu meslek mensubu tarafından artık verilemeyecek beyanname/bildirimler itibarıyla mükellefler mücbir sebep kapsamından çıkarılacaktır. 65 yaş ve üstü olunması nedeniyle beyanname/bildirim verme ve ödeme sürelerinin uzatılması G.İ.B. tarafından re'sen gerçekleştirilecek olup, bu kapsamdaki süre uzatımına ilişkin herhangi bir başvuru alınmayacaktır.
 - Kronik rahatsızlık nedeniyle beyanname/bildirim verme ve ödeme sürelerinin uzatılması için bu rahatsızlığın sağlık kuruluşlarından alınacak muteber belgelerle ispat ve tevsik edilmesi şarttır. Bu kapsamdaki süre uzatımı işlemi, mükellefin kronik rahatsızlığı bulunduğu dair beyanını içeren İnteraktif Vergi Dairesi üzerinden vereceği başvurusuna istinaden yapılacaktır. Ancak kronik rahatsızlığın bulunduğu dair belgenin sokağa çıkma yasağının sona ereceği günü takip eden 30 gün içerisinde bağlı olunan vergi dairesine ibraz edilmesi şarttır.
- ✓ **İkinci Grupta Yer Alan Mükelleflerin Ertelenecek Vergi Ödevleri**
- 22 Mart 2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken beyanname/bildirimlerin verilme süreleri ile bunlara istinaden tahakkuk eden vergilerin ödeme sürelerinin son günü, sokağa çıkma yasağının sona ereceği günü takip eden 15 inci günün sonuna kadar uzatılmıştır. Sokağa çıkma yasağının bittiği tarihte beyanname/bildirim verme süresinin son gününe 15 günden fazla süre kalması halinde, beyanname/bildirim verme ile ödeme süresi olarak kanuni sürelerin dikkate alınacağı tabiidir.
 - 518 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde beyanname ve bildirimlerle ilgili özel bir belirleme yapılmadığından mücbir sebep dönemine ait tüm vergi beyanname ve bildirimleri bu kapsamda değerlendirilecektir.
- ✓ **1 Nisan ve 22 Mart Tarihlerinde Başlayan Mücbir Sebep Hallerine Aynı Anda Giren Mükellefler**
- Mükelleflerin gerek 1 Nisan 2020 tarihinde gerekse 22 Mart 2020 tarihi uyarınca mücbir sebep halinde bulunması durumunda, mükellefler her iki bölüm kapsamındaki mücbir sebep hükümlerinden birlikte faydalanabilecektir.
 - 1 Nisan 2020'de başlayan mücbir sebep kapsamında olup erteleme kapsamındaki dönemlere ait olmakla birlikte erteleme kapsamında kabul edilmeyen beyanname ve bildirimler ile 22 Mart 2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken Şubat 2020 dönemine ait beyanname ve bildirimlerin tamamı sokağa çıkma yasağının sona ereceği günü takip eden 15 inci günün sonuna kadar verilecek, tahakkuk eden vergiler de aynı sürede ödenecektir. Sokağa çıkma yasağının bittiği tarihte beyanname/bildirim verme süresinin son gününe 15 günden fazla süre kalması halinde, beyanname/bildirim verme ile ödeme süresi olarak kanuni süreler dikkate alınacaktır.
- ✓ **Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamelerinde Mücbir Sebep Uygulaması**
- Sosyal güvenlik mevzuatı gereğince sigortalıların mücbir sebep dönemine ilişkin prime esas kazanç ve hizmet bilgilerinin Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi ile bildirilmesinin zorunlu olması durumunda mücbir sebep, bu beyannamelerin vergi kesintilerine ilişkin kısmının beyan ve ödeme sürelerinin ertelenmesi için geçerli olacaktır. Bu konuda Consulta'nın sosyal güvenlik ve iş hukuku alanındaki sirkülerinin de takip edilmesi faydalı olacaktır.